

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้นำเสนอตามลำดับดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8 รองลงมาคือ อาชีพรับราชการและข้าราชการการเมือง จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4 อาชีพนักเรียนนักศึกษา จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 16.1 อาชีพแม่บ้าน จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 15.2 อาชีพทำธุรกิจส่วนตัว จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 35.8 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 ระดับปริญญาตรี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 17.6 ระดับอนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 12.1 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 ตามลำดับ

1. เมื่อพิจารณาภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการรับผลประโยชน์จากการบริหารงานมากที่สุด (มีระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง) รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในด้านการวางแผนการบริหารงาน และมีส่วนร่วมในด้านการติดตามประเมินผลตามลำดับ

2. ผลจากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอศรีประจักษ์ จังหวัดมหาสารคาม ผลปรากฏว่า

2.1 ปัจจัยที่นำมาศึกษาทั้งหมด 3 ตัวแปร มีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก (Y) ผลการศึกษา พบว่ามีตัวแปรอิสระเพียง 2 ตัว ที่มีผลต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .606 ($R = .606$)

2.2 ตัวแปรอิสระทุกตัวที่นำมาศึกษาทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายการผันแปรในตัวแปรตาม คือ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยสามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 36.7 ($R^2 = 0.367$)

2.3 ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการผันแปรในตัวแปรตาม (มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 มีจำนวน 2 ตัวแปร

2.3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ นั่นคือ เมื่อประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่เพิ่มขึ้น (เปลี่ยนไป 1 หน่วย) จะทำให้มีผลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงขึ้นไป 0.407 หน่วย

2.3.2 ด้านกลไกและวิธีการสร้างช่องทางความร่วมมือ นั่นคือ เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลมีกลไกและวิธีการสร้างช่องทางให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น (เปลี่ยนไป 1 หน่วย) ก็จะมีผลทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโกสูงขึ้นไป 0.276 หน่วย

ส่วนตัวแปรอิสระ ด้านประสิทธิภาพในการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. สำหรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนตำบลหนองโกได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ถนน ทางระบายน้ำ ไฟฟ้าแสงสว่าง น้ำประปาหมู่บ้านยังไม่ได้รับการปรับปรุงให้ได้มาตรฐาน รถเก็บขยะมีน้อย ไม่เพียงพอต่อการให้บริการกับประชาชนในหมู่บ้านอีกทั้งยังขาดการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเสริมให้กับ

ประชาชนในหมู่บ้านหลังจากที่ไม่ได้ทำการเกษตร ตลอดจนงบประมาณที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับมานั้น ควรให้มีการชี้แจงการใช้งบประมาณให้ประชาชนได้เห็นข้อเท็จจริง และเพื่อความโปร่งใสในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดสรรเงินทุนเพื่อการศึกษาของนักเรียน ในหมู่บ้าน

อภิปรายผล

1. การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ทั้ง 4 ด้าน ประกอบไปด้วย ด้านการค้นหาค้นหาปัญหา ด้านการวางแผนบริหารงาน ด้านการรับผลประโยชน์จากการบริหารงาน และด้านการติดตามประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการมีส่วนร่วมมีขั้นตอนที่ยังยากซับซ้อน ประกอบกับประชาชนมีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า หรืออีกสาเหตุหนึ่ง ประชาชนไม่มีโอกาสได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงด้วยข้อจำกัดหลาย ๆ ประการ เพราะว่าประชาชนยังไม่รับรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองและบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ยังยึดติดกับความคิดเดิมๆ ว่าการบริการเป็นหน้าที่ขององค์กร ประชาชนเป็นเพียงผู้รับผลประโยชน์จากการบริหาร จึงส่งผลให้การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง มีเพียง ด้านการรับผลประโยชน์จากการบริหารงาน เพียงด้านเดียวที่ประชาชน มีส่วนร่วมสูงกว่าด้านอื่นๆ ได้สอดคล้องกับแนวคิดของไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์ (2535 : 27-28) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 2 ลักษณะของการมีส่วนร่วม 2 ลักษณะ คือ

1.1 การมีส่วนร่วมที่แท้จริง โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการตั้งแต่เริ่มโครงการจนกระทั่งจบโครงการ เริ่มตั้งแต่เริ่มทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาและความต้องการ การร่วมความคิด และหาวิธีแก้ปัญหา หรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ร่วมวางแผนงานหรือโครงการ ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย หรือแผนงานให้บรรลุตามที่กำหนดไว้ และร่วมควบคุมติดตาม ประเมินผล

1.2 การมีส่วนร่วมที่ไม่แท้จริง เป็นการมีส่วนร่วมเป็นบางส่วน โดยเฉพาะเข้าร่วมในการปฏิบัติตามโครงการที่ได้มีการกำหนดไว้แล้ว และได้สอดคล้องกับแนวคิดของ

โกวิท พวงงาม (2545: 8) ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชน ในการพัฒนา มี 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น กล่าวคือ ถ้าหากชาวชนบทยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหา ในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีแล้ว การดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาลงมือปฏิบัติ ประโยชน์ เพราะชาวชนบทจะไม่เข้าใจและมองไม่เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงาน เหล่านั้น

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนดำเนินงาน เป็น ขั้นตอนที่จะช่วยให้ชาวชนบทรู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการนำเอา ปัจจัยข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน แม้ชาวชนบทส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน แต่ก็มีความสามารถที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงาน จะทำให้ชาวชนบทสามารถคิดค้นทุนดำเนินงาน ได้ด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนิน กิจกรรมอย่างใกล้ชิด

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงานและ ประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมแล้วชาวชนบทย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำ ไป นั้น ได้รับผลดี ได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันใน โอกาส ต่อไป จึงอาจจะประสบความสำเร็จต่ำกว่า

ผลการศึกษายังสอดคล้องกับการศึกษาของ อันวา แดง โกเมน (2550 : 72) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าอิฐอำเภอ ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าอิฐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการมีส่วนร่วมมีขั้นตอนที่ยังยากซับซ้อน ประกอบกับประชาชนมีการศึกษาอยู่ในระดับ มัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า หรืออีกสาเหตุหนึ่ง ประชาชนไม่มีโอกาสได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่าง แท้จริงด้วยข้อจำกัดหลาย ๆ ประการ จึงส่งผลให้การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องยังปรากฏอีกว่า ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมใน การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นค่อนข้างน้อยหรือค่อนข้างต่ำ และได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ ไพรพ ถนัดคำ (2550 : 86-87) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล ตำบลจตุรพักตรพิมาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง แต่ได้ขัดแย้งกับการศึกษา

ของ พิชญ์ริชา พรรณศิลป์ (2552 : 97-98) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากและประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน ซึ่งข้อมูลสารสนเทศที่ได้นี้สามารถใช้เป็นประโยชน์ในการเป็นแนวทางให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้น

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ครั้งนี้ มีการศึกษาทั้งหมด 3 ปัจจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ปัจจัยด้านกลไกและวิธีการสร้างช่องทางการมีส่วนร่วม ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 1 ปัจจัย คือประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ อบต. มากขึ้น ก็จะส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้น ส่วนปัจจัยด้านกลไกและวิธีการสร้างช่องทางการมีส่วนร่วม องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีกลไกและสร้างช่องทางต่างๆที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนรวมเช่นปัจจัยด้านสิ่งจูงใจ รางวัลตอบแทน การประชาสัมพันธ์ การจัดฝึกอบรม การมอบทุนการศึกษา ต่างๆเหล่านี้ ล้วนแต่เป็นกลไกในการสร้างช่องทางการมีส่วนร่วมทั้งสิ้น จึงได้สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก ซึ่งผลการศึกษา ได้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สานิตย์ บุญชู (2527 : 10-11) ปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชนมี 3 ปัจจัยใหญ่ๆ ปัจจัยแรกได้แก่ ปัจจัยของสิ่งจูงใจ ซึ่งมองว่าการที่ชาวบ้านจะเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ทั้งแง่การร่วมแรง ร่วมทรัพยากร หรืออื่นๆนั้น มีเหตุผลอยู่ 2 ประการคือ

2.1 การมองเห็นว่าจะได้รับประโยชน์จากสิ่งตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไป ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องการกระตุ้นให้เกิดมีสิ่งจูงใจ ซึ่งก็เป็นวิธีการหนึ่งของการสร้างช่องทางการมีส่วนร่วม

2.2 การได้รับคำบอกกล่าว หรือชักชวนจากเพื่อนบ้านให้เข้าร่วม โดยอาจมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องของการก่อให้เกิดมีสิ่งจูงใจเช่นกัน

ส่วนปัจจัยด้านการสร้างช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งได้ให้เหตุผลไว้ว่า ถึงแม้ว่าชาวบ้านเป็นจำนวนมากจะเห็นประโยชน์ของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา แต่ก็ไม่อาจเข้าร่วมกิจกรรมได้เนื่องจากการเข้ามามีส่วนร่วมนั้นมีได้จากรูปแบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น ลักษณะการทำงาน เงื่อนไข กฎเกณฑ์ระเบียบแบบแผนปฏิบัติ รวมทั้งขาดการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วม ดังนั้นปัจจัยพื้นฐานทางด้านโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมจึงควรมีลักษณะที่ เปิดโอกาสให้ทุกคน ทุกกลุ่มในชุมชน มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยมีตัวแทนก็ได้ ควรมีการกำหนดเวลาที่แน่ชัด เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเองได้ และกำหนดลักษณะกิจกรรมที่แน่นอน ปัจจัยที่สาม ได้แก่ปัจจัยส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม โดยปกติที่ผ่านมาในการทำกิจกรรมหนึ่งๆ แม้ว่าประชาชนจะเห็นด้วยและมีโอกาสเข้าร่วม แต่ไม่สามารถทำได้เนื่องจาก การกำหนดเป้าหมาย วิธีการดำเนินงาน หรือผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากกิจกรรมส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะเป็นผู้กำหนดและกระทำ แม้ว่าประชาชนจะเห็นความสำคัญและมองเห็นว่ามีประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชนมาก แต่ในบางกิจกรรมประชาชนก็ไม่อาจเข้ามามีส่วนร่วมได้ เช่นในการกำหนดนโยบาย กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นเรื่องที่ทางภาครัฐในระดับประเทศ ระดับกระทรวงเป็นผู้กำหนดและสั่งการลงมาให้ปฏิบัติตาม จึงทำให้ประชาชนไม่อาจเข้ามามีส่วนร่วมได้ทุกขั้นตอน และทุกกิจกรรมดังกล่าว ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลจึงจำเป็นต้องหาวิธีหรือสร้างช่องทางการมีส่วนร่วมให้มากขึ้น

ตรงกับแนวคิดหลักการการพัฒนาให้เกิดการมีส่วนร่วม ของ ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527 : 6) ในประเด็นที่ว่า การพัฒนาเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม นอกจากยึดหลักความต้องการและปัญหาของประชาชนเป็นหลัก แนวทางในการพัฒนาต้องคำนึงถึงขีดความสามารถของประชาชนที่จะดำเนินการต่อ กิจกรรมพัฒนาต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ความพร้อมของชุมชน และการเริ่มกิจกรรมต้องอาศัยผู้นำซึ่งหมายถึง ผู้นำตามธรรมชาติที่ชาวบ้านเคารพนับถือ ผู้นำทางศาสนา ผู้นำที่ได้รับเลือกตั้ง หรือแต่งตั้งจากทางราชการ หรือผู้ที่มีจิตอาสา เพื่อเป็นผู้บุกเบิกและชักนำชาวบ้านต่อไป เพราะผู้นำโดยทั่วไปจะสามารถปรับทัศนคติ และยอมรับสิ่งใหม่ๆ ได้เร็วกว่า และเป็นผู้ที่ชาวบ้านมี

ศรัทธาในตัวอยู่แล้ว ดังนั้นการเริ่มต้นจากผู้นำจึงไปได้เร็วกว่า และได้รับการยอมรับจากประชาชนมากกว่า ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลก็นำแนวทางนี้ไปใช้ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมเช่นเดียวกัน โดยให้ความสำคัญกับผู้นำที่มีอยู่ในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของ อบต.ให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และ พัฒนาศักยภาพของประชาชน ให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามบทบาทและหน้าที่ของตนเอง และส่งผลต่อประชาชนให้ได้รับประโยชน์ สามารถเข้าถึงบริการที่ได้มาตรฐาน และชุมชนมีส่วนร่วมในบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลของชุมชนได้ในระดับที่น่าพอใจ

นอกจากนี้จากการศึกษาที่พบว่า ปัจจัยด้านการกลไกและวิธีการสร้างช่องทาง การมีส่วนร่วมมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน นั้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ไพฑูรย์ ศิวบาง (2549 : 131) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลเปือยน้อย อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น พบว่าการสร้างช่องทาง การมีส่วนร่วม ทางด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารของ อบต. ก็มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลเปือยน้อย อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นอีกกลไกหนึ่งของการสร้างช่องทาง การมีส่วนร่วม และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ อินทุอร นิยมกรม (2553 : 70) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมไปถึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย คือ ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้ ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารท้องถิ่น คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ คือ ควรมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยการกระจายข้อมูลข่าวสารตามสื่อต่าง ๆ ให้มากขึ้น เพิ่มสื่อสิ่งพิมพ์ พร้อมกับพบปะประชาชนสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ

วราห์ เจินประดิษฐ์ (2549 : 116) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการชุมชนเข้มแข็ง เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการชุมชนเข้มแข็ง และสอดคล้องกับการศึกษาของ สันติสุข หวังสุข (2550 : 57) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล กรณีศึกษาเฉพาะ : เทศบาลตำบลคลองเต็ง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง พบว่าการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ตำบลคลองเต็ง

ส่วนปัจจัยด้านประสิทธิภาพในการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนยังไม่ให้ความสนใจในเรื่องประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ว่าเมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติงานตามแผนหรือนโยบายที่กำหนดแล้ว งานที่ได้มานั้นจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด

3. สำหรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนในตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่ได้ให้ความคิดเห็นในการที่จะให้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก ควรจัดทำโครงการส่งเสริมพัฒนา และแก้ไขปรับปรุง ในด้าน โครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ถนนที่ขาดการบำรุงรักษา ไฟฟ้าแสงสว่างสาธารณะที่ชำรุด บางแห่งยังไม่มีน้ำประปาหมู่บ้านที่บางครั้งมีกลิ่นเหม็นไม่สามารถอุปโภคบริโภคได้ ควรได้รับการปรับปรุงให้ได้มาตรฐานมากขึ้น และเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ตลอดจนควรจัดหารถเก็บขยะเพิ่ม เพราะปัจจุบันมีไม่เพียงพอต่อการให้บริการกับประชาชนในหมู่บ้าน และควรจัดให้มีการพัฒนาอาชีพเสริมให้กับประชาชนในหมู่บ้าน หลังจากที่ว่างเว้นจากช่วงทำการเกษตร เพื่อเป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับประชาชนในหมู่บ้าน อีกทั้งงบประมาณที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับมานั้น ควรให้มีการชี้แจงการใช้งบประมาณให้ประชาชนทราบข้อเท็จจริงในทุกขั้นตอน และเพื่อความโปร่งใสในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดสรรเงินทุนเพื่อสนับสนุนการศึกษาของนักเรียนที่ครอบครัวที่มีรายได้น้อย ให้สามารถได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 ในการดำเนินกิจกรรมการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก ควรเร่งหาแนวทางในการแก้ปัญหาโดยการเสริมสร้างช่องทางการมีส่วนร่วม

1.2 เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานอย่างแท้จริง อีกทั้งประชาชนควรสนใจติดตามข้อมูลข่าวสารที่องค์การบริหารส่วนตำบลเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์ เพื่อเป็นการตรวจสอบให้การดำเนินการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถเป็นที่ยอมรับ และให้ความเชื่อมั่นแก่ประชาชนในตำบลควรมีการปรับปรุงพัฒนางบประมาณ ดำเนินโครงการ แก้ไขปัญหาให้ตรงประเด็นและตอบสนองความต้องการของประชาชนในหมู่บ้าน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล และมีความโปร่งใส

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ เพื่อนำมาปรับปรุง แก้ไขการทำงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อเป็นการทดสอบให้เห็นชัดว่าปัจจัยใดมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงไร

2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นระหว่างเทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อที่จะทราบว่าลักษณะโครงสร้างอำนาจหน้าที่ที่แตกต่างกัน จะมีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมแตกต่างกันหรือไม่